

“1980 öncesi Fatsa’da hayata geçirilen ve o dönemin siyasal koşullarında bir ilk olan “Devrimci Belediyecilik” anlayışı, Fikri Sönmez başkanlığındaki Fatsa Belediyesi’nde söz, karar ve yetkinin halkta olduğu bir çalışma temel alınarak başarıyla uygulanmıştır...”

Yerel Yönetimler, Demokrasi ve Katılım

Mimar H. ALİ ULUSOY

...Ve Polo:
“Biz canlıların cehennemi gelecekte var olacak bir şey değil, eğer bir cehennem varsa, burada çoktan aramızda; her gün içinde yaşadığımız, birlikte, yan yana durarak yarattığımız cehennem. İki yolu var acı çekmenin: Birincisi pek çok kişiye kolay gelir: cehennemi kabullenmek ve onu görmeyecek kadar onunla bütünleşmek. İkinci yol riskli: sürekli dikkat ve eğitim istiyor; cehennemin ortasında cehennem olmayan kim ve ne var, onu aramak ve bulduğunda tanımayı bilmek, onu yaşatmak, ona fırsat vermek.”

(Görünmez Kentler, İtalo Calvino,
Çev:İşil Saatçioğlu, 8.Baskı)

Yerel seçimlerin yaklaştığı bu günlerde, kentliler açısından en büyük problem katılım ve demokrasinin hayata geçirilmesidir. Sorunun aşılması noktasında, meslek odaları, sivil toplum örgütleri ve duyarlı kesimler, konuyu tartışmakta, görüş oluşturmak ve hayata geçirmek için çaba harcamaktadır.

Kentlerimiz hızlı bir “değişim ve dönüşüm” içerisinde, ancak değişimi belirleyen temel politikaları ne yazık ki kentin gerçek dinamikleri yerine, küresel sermaye belirlemekte ve kent toprakları kamu ve toplum yararı bir yana bırakılarak “saldırlara” açık hale getirilmektedir. Küresel politikaların bütün dünyada uygulanmaya başlaması ile birlikte, kent politikalarının odağındaki “yurttaş” kavramının yerini “müşteri” kavramı almıştır. Görevi yurttaşlarına, sağlıklı, güvenli yaşam alanları sunmak olması gereken Yerel Yönetimlerin, sosyal politikalardan uzaklaşmalarını neden olmuştur.

Bu uygulamalar sonucunda, siyasal iktidar yerel yönetimler eliyle, politik birlikteliğini güçlendirmekte kendi “elitlerini” yaratmakta, diğer taraftan da toplumu kendi “ideolojik yaklaşımı” doğrultusunda şekillendirmeye çalışmaktadır.

Yapılan istatistikî çalışmalarda (2007 nüfus sayımı, TÜİK), genel nüfusun yüzde 70,5’inin kentlerde yaşamakta olduğu ve bu sayının giderek artacağı belirtilmektedir. Ekonomik, sosyal vb. nedenlerle kente göç, kentlerde mal ve hizmet üretimi, barınma, istihdam ve sosyal gereksinimlerinin karşılanması, eğitim, sağlık, kültür vb. sorunlara dönük tedbirlerin şimdiden planlanmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

• Kentler, yönetilmeyi ve yalnızca hizmet almayı bekleyen değil, kent yaşamını ortaklaşa bir etkinlik alanı olarak gören, ortak sorunlar karşısında birlikte hareket edebilen, katılım ve paylaşım ile yaşanabilir yerler haline gelmelidir.

- Kentlilerin yaşadıkları yeri sahiplenmelerinin temelinde, kent yönetiminden sorumlu olan kimselerin karşılıklı güven ortamını sağlamasının yattığı açıktır. Kentliler ancak bir güven ortamında yönetime katılabilirler.

- "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"nda; yurttaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılma hakkının demokratik bir ilke olduğu ve bu hakların doğrudan kullanım alanının yerel düzeyde olduğunun altı çizilmiştir.

Yurttaşların oluşan yerel meclislere, referandumlara veya yurttaşların doğrudan katılımına olanak sağlayan diğer yöntemlere başvurabilmesi hakkının vazgeçilmez bir hak olduğuna vurgu yapılmıştır. Türkiye, Şartı 1988 yılında imzaladı. 1991 yılında da 3723 Sayılı Yasa ile TBMM tarafından onaylanması uygun görüldü ve 1992'de 92/3398 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylandı. (Resmi Gazete: 3.10.1992 21364)

- "Avrupa Kentsel Şartı"nda ise yerel demokrasi açısından yerel yönetimlerde halkın doğrudan katılımının sağlanmasının önemine dikkat çekilmiş ve kentte yaşayan yurttaşların temel hakları sıralanmıştır.

...şiddetten, her tür kirlilikten, bozuk ve çarpık kent çevrelerinden arınma hakkı; yaşadığı kent çevresini demokratik koşullarda kontrol edebilme hakkı; insanca konut edinme, sağlık, kültür hizmetlerinden yararlanma, dolaşım özgürlüğü gibi temel kentli haklarının olduğu inancını esas kabul etmiştir... Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi'nin kentsel politikalarından yola çıkılarak oluşturulmuştur. Bu politikalar 1980-1982 yılları

arasında Konseyce düzenlenen "Kentsel Rönesans için Avrupa Kampanyası" kapsamında geliştirilmiştir.

- "Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu"nda da katılım hakkına yer verilerek, kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde; gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması şartı getirilmiştir. (Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi Avrupa Yerel Yönetimler Konferansı'nda Mart 1992'de kabul edilmiştir.)

- "Toplumcu/Sol bir program" etrafında kentin örgütlenmesi ve katılımın sağlanması kentte yaşayan bütün aktörlerin ortak sorumluluğu ve iradesi ile yapılabilir.

- Kamu yararını öne çıkaran toplumcu/sol bir belediyeçilik anlayışının yeniden "iktidar" olmasının yolu, kentin bütününe kucaklayacak olan bir programı, kentin diğer aktörleri ile birlikte oluşturmaktan geçmektedir.

- Bu kapsamda aklın ve bilimin önderliğinde, birlikteliği yeniden inşa etmek, halkın sorunlarına sahip çıkmak ve çözüm üretmek, "Yerel İktidara" giden yolda önemli bir aşama olacaktır.

Katılımcı bir belediyeçilik için;

- Kent bilincinin geliştirilmesi için yapılacak çalışmaların örgütlenmesi,

- Kadınların, kente ve kent yönetimine katılımlarının sağlanması,

- Engelliler, yaşlılar, gençler, çocuklar ve için katılım

Dönemin Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez "Çamura Son" kampanyasında Fatsalılar'la birlikte çamur temizlerken

mekanizmalarının oluşturulması,

- Muhtarların katılım konusunda daha etkin hale getirilmesi,

- Site ve sokak örgütlenmelerinin oluşturulması,

- Mahalle/semte meclislerinin oluşturulması,

- Kent konseylerine işlerlik kazandırılması,

- Kent planlaması, kentsel tasarım, mimarlık vb. konularda ilgili Meslek Odaları ile birlikte karar süreçlerinin örgütlenmesi,

- Sivil toplum kuruluşları, tüketici dernekleri ve hemşeri dernekleri ile ilişkilerin kurumsal düzeyde sürdürülmesi ve "Danışma Kurulları" oluşturulması,

- Belediye hizmetlerinin denetiminin açık, şeffaf ve anlaşılır hale getirilmesi,

- İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi üyelerinin belirlenmesinde, nitelikli kadroların seçimi konusunda demokratik ve katılımcı bir yaklaşımın hayata geçirilmesi gereklidir.

- Toplumcu/sol bir belediyecilik anlayışının geçmiş yıllardaki deneyimleri ve örgütlenme anlayışları bizim için önemli bir birikim ve kaynak oluşturmaktadır.

70'li yıllarda, Çevreci ve toplumcu bir mimar olan Jaime Lerner, üç dönem boyunca Curitiba'da/Brezilya belediye başkanlığını yürütmüş ve katılımcı belediyecilik anlayışı ile dünyada bir "efsane" haline gelmiştir.

Aynı yıllarda ise ülkemizde; Avrupa da esen sol rüzgârlarında etkisi ile Toplumcu Belediyecilik yaklaşımını ilk olarak Ankara'da Mimar Vedat Dalokay, Ali Dinçer, İstanbul'da Ahmet İsvan ve İzmit'te Erol Köse döneminde yaşama geçirilmiştir.

1980 öncesi Fatsa'da hayata geçirilen ve o dönemin siyasal koşullarında bir ilk olan "Devrimci Belediyecilik" anlayışı, Fikri Sönmez başkanlığındaki Fatsa Belediye'sinde söz, karar ve yetkinin halkta olduğu bir çalışma temel alınarak başarıyla uygulanmıştır.

Yaşadığımız kente karşı sorumlulukları olan bizler, insanı temel alan, kültür ve sanata karşı saygılı, demokrasiyi ve katılımcılığı içine sindirmiş, belediyeleri "gericiliğin" ve "tarikatların" oyun alanı olmaktan çıkaracak, Kent Yönetimlerinin işbaşına gelmesi için, enerjilerimizi ortaklaştırmak ve bu konuda toplumu aydınlatmak zorundayız.

ANKARALI BİR DOĞALGAZ SAYACI ALDI, ESARET BAĞLARINDAN KURTULAMIYOR

Ön ödemeli kartlı elektronik sayaçları kullanmaya mecbur tutularak, bu esaret zinciriyle, Ankara halkının nasıl yüz milyonlarca dolar düzeyinde soyulduğu ve bu paraların yandaşlara aktarıldığını artık sağır sultan bile duymuştur. Bu esaret zincirine bağlı olarak fazladan alınan pil parasının, fazla abone bedelinin, fazla alınan gaz ücretlerinin halka geriye ödenmekte oluşu sayaç bağlantısı üstünden yapılan soygunun nasıl katmerlendirilerek sürdürülmekte olduğunu şu günlerde iyiden iyiye "malamat" etmiştir.

Asıl önemlisi de halktan tahsil edilen doğalgaz paralarının BOTAŞ'a ödenmemiş olmasıdır. BOTAŞ'a ve Hazineye olan borçların ödenebilmesi için Ankara'nın doğalgaz işletmesi Başkent Doğal Gaz A.Ş. şekline dönüştürülerek satışa sunulmuştur. Burada Ankara halkının bir kez daha aldatılması ve bu kez 30 yıllık daha pekiştirilmiş bir esaret tuzağına çekilmesi söz konusudur. Ankara halkının parasıyla sıfırdan yaratılan sayaç firmasına, bu kez Başkent Doğal Gaz A.Ş.'yi satın alacak en şanslı firma durumuna gelme ve Ankara halkının kaderine hükmetme pozisyonu yaratılmış bulunmaktadır.

Ankara halkından tahsil edilip de BOTAŞ'a ödenmeyen paralar 676 milyon YTL'dir. Hadi bu paranın çok cüzi bir miktarı göz boyamak için top, kömür, yardım paketi dağıtımlarında kullanılmış olsun; Ankara halkı bu paranın gerisinin nerede olduğunu sorgulamalıdır, böylesine aldatılmasına kayıtsız kalmamalıdır.